

Psihološki fenomeni u socijalnoj epistemologiji nauke

Vlasta Sikimić

Institut za filozofiju Filozofskog fakulteta u Beogradu

Savremena socijalna epistemologija nauke neguje interdisciplinarni pristup i bavi se optimizacijom naučnog procesa. Njen cilj je uvećanje znanja na nivou grupe. Iako je potencijalno znanje grupe veće od prostog zbira znanja njenih članova, postoje i specifične teškoće koje mogu onemogućiti njegovo sticanje. Jedan od značajnih epistemičkih faktora jeste odluka kada zaustaviti projekat, odnosno kada prestati sa ulaganjem u projekat koji ne donosi rezultate. Princip posvećenosti i konzistentnosti sa prethodnim verovanjem može navesti naučnike da iracionalno nastave sa ulaganje u neefikasne projekte. S obzirom da su prvobitno verovali da će određeni eksperimenti biti plodonosni i u njih investirali vreme i novac, naučnici neće lako odustati od njih čak i kada rezultati izostaju. U predavanju ćemo predstaviti rezultate na podacima koji se tiču američke laboratorije za fiziku visokih energija – Fermilab i koji ukazuju da postoji tačka zasićenja u pogledu vremenskog ulaganja u projekat, odnosno da posle određenog vremena (500 dana) projekat vrlo verovatno neće dovesti do značajnih rezultata. Takođe, rezultati pokazuju da broj timova treba da bude što manji (Perović *et al.* 2016). Ovaj fenomen se može objasniti činjenicom da je koordinacija većeg broja timova kompleksna i otežava istraživački proces. Konačno, predstavićemo interdisciplinarnu istraživačku platformu *Optimist*. Ova platforma je rezultat saradnje Filozofskog fakulteta u Beogradu sa Rur-Univerzitetom u Bohumu i bavi se istraživanjem uslova za rad naučnika, kao i mogućnostima za njihovo popravljnje, a sa ciljem humanijeg pristupa naučnom radu.